КРЫВІНКА

ЛЮТЫ
№3 (121)
2013 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

"Нельга есці хлеб народа і грэбаваць ягонай мовай".
Ул. Караткевіч.

ПОГЛЯД РЭДАКТАРА

У ГЛЫБОКІМ ТЫЛЕ

Першага лютага горад Віцебск прымаў лепшых людзей 2012-га года. Заахвочванне званнем "Чалавек года" з'яўляецца адным з шоў, на якія існая ўлада вельмі шчодрая. Тут варта ўспомніць пра шматлікія "спаборніцтвы", што арганізуюць для сялян на розных стадыях бітвы за ўраджай. Праўда, калі пераможцам тых спаборніцтваў даюцца часцей за ўсё ганаровыя граматы і капеечныя прэміі, то "Чалавек года" атрымоўвае кругленькую суму. І толькі адзінкі з самых свядомых пускаюць тыя грошы на дабрачынныя мэты.

Яшчэ летась "людзьмі года" ў нашым раёне прызнаваліся простая даярка з "Нават ара" Галіна Таўсташова, якая надаіла амаль 7 000 кг малака на карову і жывёлаводка з "Палітаддзельца" Алена Муха, з амаль кілаграмовымі прывагамі. У раёнцы тады падкрэслілі, што "такія людзі з'яўляюцца залатым фондам нацыі". Абедзьве жанчыны атрымалі па 10 мільёнаў прэміяльных і яшчэ ў студзені пазіралі з вялікага біг-борду блізу чашніцкага скрыжавання.

Сёлета ж у залаты фонд нацыі патрапілі старшыня раённага выканаўчага камітэту Л. Пянькоўскі, дырэктар Белкатламашу В.Краўчанка, старшыня праўлення РСТ Г.Галенка і дырэктар ПМК–41 У.Грышан. Цікава, хто іх вылучаў на гэтае званне? Думаецца, што ўсе кандыдатуры былі папярэдне ўзгоднены з абласным камітэтам (спушчаны зверху) і толькі тады "абраныя" у раёне.

У мінулым годзе, калі раён "дабіўся" рэкорднага ўраджая збожжавых, прываг і надояў у нас не знайшлося нікога дастойнага з шарагоўцаў. Ні механізатара, ні даяркі, ні пастуха, ні муляра, ні тынкоўшчыцы, ні прадавачкі, якія б заслужылі гэтага ганаровага звання. У выніку яго атрымалі тыя, хто быў, вобразна кажучы, не на перадавой, а ў глыбокім тыле. У лепшым выпадку падвозіў на перадавую ідэалагічнае забяспячэнне. Натхняў сваімі прамовамі на подзвігі. Тыя, хто і так мае заробкі, што ў разы пераўзыходзяць заробкі шарагоўцаў. Іхні час сыдзе не хутка.

Г.Станкевіч.

НАВІНЫ ГАНДЛЮ

УДАРЫМ ПАСАДАМІ ПА БЕЗГРАШОЎЮ!

У Бешанковіцкім раённым спажывецкім таварыстве (РСТ) хранічна не хапае прадавачак. Калі меркаваць па апошняй аб'вестцы ў раёнцы, вакансіі ў раёне існуюць ажно на 14-ці гандлёвых кропках. І ў на кожнай кропцы патрабуецца часта не адзін прадавец, а некалькі. "Крывінка" раней ужо аналізавала прычыны такога стану рэчаў на раённых аб'ектах гандлю. Але, увага: РСТ адклікаецца на павевы новага часу і … пачынае плаціць прадавачкам па 5 мільёнаў штомесяц?

Не ўгадалі! Не будзе вылічваць з іх заробкаў кошт сапсаваных тавараў? Зноў жа міма!! Набярыце паветра ў грудзі і чытайце далей: РСТ уводзіць новую пасаду – намесніка старшыні па інвестыцыях і тэхнічнаму пераўзбраенню!!!

То бок, тых начальніцкіх пасадаў, якія ёсць у наяўнасці ў раённым спажывецкім таварыстве на чале з сп.Галенкай і яе некалькімі намесніцамі, для паўнавартаснай працы галіны яўна не хапае. Ну не могуць тая начальніца з намесніцамі выкраіць ні хвілінкі вольнага часу, каб заняцца тэхнічным пераўзбраеннем. Вось паставяць вызваленага намесніка – і справы адразу пойдуць ўгару. Перастануць звальняцца прадавачкі, псавацца тавары, валам паваляць уладкоўвацца на вакансіі грузчыкі, кіроўцы і экспедытары.

Толькі гэтага ўсяго ў дзяржгандлі мы не дачакаемся. Як паказвае практыка, замест ініцыятыўнай і энергічнай работы кожнага чыноўніка, мы маем штогадовае паўзучае разрастанне штатаў, якое стымулюецца загадамі мінскага чынавенства. Чынавенства пажырае ўвесь фонд зарплаты, так што шараговым кіроўцам і прадавачкам застаюцца лічаныя грашы. Асноўная маса вакантных пасадаў на гандлёвых аб'ектах у нашым раёне, па словах раней там працаваўшых, маюць заробкі, якія рэдка перавышаюць тры мільёны беларускіх рублёў.

Раздзяржаўліванне гандлю змагло б даць новы імпульс развіццю галіны, як у раёне, так і цалкам у краіне. Толькі правесці яго справядліва ў нашай краіне не змогуць. Шансаў, што гандлёвыя аб'екты не апынуцца ў тых жа ўладароў, няма аніякіх.

Л.Паўлава.

У ЦЭНТРЫ ЎВАГІ

НАШЫЯ ЗАРОБКІ

Па дадзеных галоўнага статыстычнага ўпраўлення Віцебскай вобласці, сярэдні заробак, налічаны працаўнікам вобласці за снежань 2012-га года, склаў 4 245, 3 тысяч рублёў. Градацыю ўзроўня заробкаў па раёнах дае наступная табліца.

Як бачна з прыведзенай табліцы, узровень налічаных месячных заробкаў па раёнах нашае вобласці вагаецца ад 340 да 480 даляраў на чалавека. Бешанковіцкі раён з заробкам у 405 даляраў месяцыца ў гэтай іерархіі дзесьці пасярэдзіне, на дванаццатым месцы з дваццаць аднаго. Зразумела, што сума атрыманых на рукі грошай будзе ніжэйшай за налічаныя. Зразумела і тое, што сярэдні заробак нічога не гаворыць пра жабрацкі стан вялікай колькасці людзей, якія маюць даходы ўдвая ніжэйшыя за сярэднія. Нічога не вядома нам і пра звышдаходы чыноўнікаў, чые заробкі ў некалькі разоў перавышаюць сярэднія.

Г.Станкевіч.

Раёны Віцебскай вобласці	Сярэднемесячны заробак за снежань 2012-га года, тысячы рублёў	Сярэднемесячны заробак за снежань 2012-га года, у даларах, па курсе 8 600
Аршанскі	4 115,2	478
Чашніцкі	3 954,4	460
Віцебскі	3 909,9	455
Докшыцкі	3 871,0	450
Верхнядзвінскі	3 839,4	446
Глыбоцкі	3 688,4	429
Лепельскі	3 679,7	428
Полацкі	3 672,8	427
Талочынскі	3 633,2	422
Пастаўскі	3 596,6	418
Дубровенскі	3 531,4	411
Бешанковіцкі	3 481,4	405
Лёзненскі	3 422,3	398
Расонскі	3 412,0	397
Сенненскі	3 367,5	392
Гарадоцкі	3 361,3	391
Мёрскі	3 166,1	368
Ушацкі	3 136,6	365
Шумілінскі	3 074,8	357
Шаркоўшчынскі	3 058,1	356
Браслаўскі	2 925,9	340

НАШЫ ПЛАНЫ

НОВАБУДОЎЛІ 2013-ГА

За савецкімі часамі ў Беларусі не было пабудавана амаль нічога, што хоць крыху б цешыла вока сваёй неардынарнасцю. А вось зруйнаванымі былі сотні і сотні храмаў – найпрыгажэйшых цэркваў і касцёлаў, якія б і сёння змаглі б упрыгожваць нашыя краявіды. За дваццаць гадоў існавання незалежнай Беларусі, здаецца, з'явілася ўрэшце разуменне, што нашу архітэктурную спадчыну трэба ўзнаўляць. Але ад разумення неабходнасці да рэалізацыі задумаў дыстанцыя вялізарнага памеру. Бо найчасцей стрымліваюць фінансавыя магчымасці.

Тым ня менш напачатку кожнага года шматлікія міністэрствы зводзяць свае намаганні па будаўніцтву ў планы. Яны падтрымліваюцца фінансава і атрымоўваюць гучную назву Інвестыцыйных праграм. Падобныя маюцца на ўзбраенні ў кожнай вобласці, дзе распісана да цвіка, што, дзе і калі будзе пабудавана, рэканструявана ці запраектавана.

Дык вось, згодна Інвестыцыйнай праграме Віцебскай вобласці, ў 2013-м годзе пашанцавала толькі тром гістарычным аб'ектам. Помнікам архітэктуры , якія размешчаныя ў самім Віцебску, а таксама ў Дуброўне і Талачыне.

Бешанковічы адзначаны ў абласной праграме па пяці аб'ектах. Праўда, канкрэтна-асязальна мы зможам убачыць толькі адзін з іх – дом сямейнага тыпу для прыёмнай сям'і ў Вуле. Іншыя новабудоўлі расцягнуцца на гады. Сярод іх знакаміты басейн, да якога сёлета падцягнуць камунікацыі. Пачнецца ў 2013-м і будаўніцтва моста праз Дзвіну, праўда, спачатку на паперы. Водакарыстальнікі з вуліц імя Урыцкага і Моладзевай могуць з цягам часу спадзявацца, што якасць вады, якую яны атрымоўваюць, некалі зменіцца. Тым жа пачуццём прасякнуцца і астроўцы, дзе ўзнікне станцыя абезжалезвання. (Праўда, пабудова станцыі не азначае аўтаматычнага падвышэння якасці пітной вады. Пра тое добра ведаюць бешанкоўцы.)

Увогуле, згодна праграме на 2013-ты год, Бешанковічы з аселіцамі атрымаюць 7, 3 мільярда рублёў інвестыцый. Ці шмат гэта, можна меркаваць зыходзячы з сумаў, якія выдзяляюцца для будаўніцтва новых жывёлагадоўчых комплексаў. Толькі ў буднянскі комплекс укладзена сродкаў у 7 разоў больш.

Г.Станкевіч.

21-га лютага
Дзень роднай мовы

Мова

Да цябе я ішоў, абмінаў перашкоды
беспрасветнаю цемрай бяссонных начэй,
праз жыцця звар'яцелага горкі куродым,
што кляймом рэферэндуму грудзі пячэ.

Праз адчай, што загадвае сэрцу спыніцца,
праз любоў, што вяртае яго да жыцця.
Твой напеў мілагучны маленькай сініцай
абудзіў мой заснежаны сад забыцця.

Мне палёсіла выйсці на шлях і не збіцца,
тваёй зоркі святло ратавала мяне.
П'ю дасхочу цяпер з гэтай цуда-крыніцы,
няхай рабская доля усіх абміне!

Г.Станкевіч.

"КРЫВІНКА" У ІНТЭРНЭЦЕ

Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org/ , дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/kryvinka.html каталагу "Пэрыёдыка" для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АБ'ЯВА

- ***Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.***
- ***Рэдакцыя «Крывінка» змяшчае бясплатныя абвесткі чытачоў выдання. Дзеля размяшчэння абвесткі патэлефануйце ў рэдакцыю.***
- ***Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты «Крывінка».***

Рэдакцыя запрашае да супрацоўніцтва неабыякавых грамадзян. Вашы навіны, паведамленні – нашая падзяка. Словам, сувенірам.

ВЯСКОВАЕ ЖЫЦЦЕ

КАЛГАСНЫЯ НОВАБУДОЎЛІ

У вёсцы Верхняе Крывіна поўным ходам ідзе будаўніцтва чарговагажыллядлякалгаснікаў.Зімой,згоднаўсімзаконам прыроды, яно мусіла б прыпыніцца. Але тое будаўніцтва не толькі не прыпыняецца, але пры наступленні маразоў нават паскарае свае ўдарныя тэмпы.

Поўным ходам заліваюцца падмуркі будынкаў, пасля на іх узводзяцца муры. Як правіла, потым будоўля робіць вялікі перапынак цягам усяго лета, а дахавыя работы амаль заўсёды чамусьці супадаюць з сезонам восеньскіх дажджоў.

Да чаго прыводзіць такая праца, бачна на прыкладзе суседняга з пабудаваным домікам ў тым жа Верхнім Крывіне. Сценка гэтай будыніны знадворку чамусьці мокрая. У большасці выпадкаў мокрай застаецца сценка і ў сярэдзіне памяшкання. За яе не трымаюцца шпалеры, яны проста абвальваюцца. І няма ніякага спосабу, каб прымусіць тую сценку пасушэць. Вечная сырасць у калгасных хатах псуе мэблю і адзенне, выводзіць са строю электрычныя прылады. Але…

Але налета ўзімку распачынаецца чарговая новабудоўля. Адным з важнейшых будматэрыялаў на ёй з'яўляецца звычайная кухонная соль. Яе дамешваюць у раствор, які потым не замярзае на марозе і дазваляе весьці мулярную працу пры мінусавых тэмпературах.

Звярніце ўвагу на такую кладку ўлетку. Шво цэменту паміж радкамі цэглы ў ёй белага колеру і вільготнае, быццам яго толькі што выцягнулі з маразілкі.

Колькі часу будуць запатрабаваныя падобныя архітэктурныя аб'екты–лукашоўкі? Гадоў дзесяць ці дваццаць, але не больш. А потым яны папоўняць даволі сумны ландшафт ужо маючых у наяўнасці хрушчовак і брэжневак, на якія так багатая наша бедная краіна.

М.Васільеў.

ШКОЛЬНАЕ ЖЫЦЦЕ

ЭПІДЭМІЯ РЭАРГАНІЗАЦЫЙ

Калі роўна год таму было заяўлена аб рэарганізацыі Пяцігарскай сярэдняй школы ў базавую, амаль ніхто і не падумаў, што праз які год школу наогул зачыняць. Менавіта такі лёс напаткае і Паўазерскую базавую школу-сад, падобны лёс якой прагназавалі ўжо даўно.

Сапраўдная дэмаграфічная яма, у якую трапіў Бешанковіцкі раён цягам двух апошніх дзесяцігоддзяў, а таксама складаны фінансава-эканамічны стан народнай гаспадаркі прымусілі ў экстрэнным парадку шукаць выйсце. Падобная сітуацыя назіраецца ледзьве не ва ўсіх без выключэння рэгіёнах вобласці. Таму абласным начальствам было вырашана ў 2013-м годзе 24 школы закрыць, а 46 рэарганізаваць у базавыя ці пачатковыя. Усё тое на навуковай мове выдаецца за "аптымызацыю сістэмы адукацыі". На мове простанароднай гэта называецца "поўны капец". Я б дадаў, што падобнага краху сістэма адукацыі не назірала з часоў апошняй вайны.

У нашым раёне з першага верасня 2013-га года не стане Сініцкай і Свячанскай сярэдніх школаў. Толькі дурню яшчэ не зразумела, што іхні перавод у базавыя – гэта першая ступенька перад канчатковым закрыццём.

Яшчэ два гады таму начальнік упраўлення адукацыі Віцебскага аблвыканкама Іван Шчурок пры наведванні Пяцігарскай сярэдняй школы заяўляў пра поўны кантроль сітуацыі. Тады ён прамаўляў у духе, што кожная школа ўяўляе сабой культурны асяродак, які любым коштам трэба захаваць. Новая пазіцыя начальніка сёння выкладзена ў словах пра тое, што закрыццё ці рэарганізацыя навучальных установаў будзе абмяркоўвацца з грамадскасцю. Вось толькі летась, калі аддалі на разбурэнне Пяцігарскую школу з трыццаццю навучэнцамі, грамадскасці паказалі, перапрашаю, круглую дулю. Нашы дзевяці- і дзесяцікласнікі былі змушаны адаптавацца да рускамоўных школаў, не зважаючы на тое, што ўсё жыццё правучыліся ў беларускамоўнай школе.

Разбурэнне пераважнай большасці сельскіх школаў раёна прывядзе да поўнага руйнавання беларускамоўнай адукацыі. Трэба прызнаць, што гэта адзіны кірунак, дзе нашым асветнікам удалося дабіцца добрых поспехаў. Усе астатнія заваёвы – толькі ўяўныя.

Пройдзе час і гісторыя дасць ацэнку разбуральнікам. Шкада толькі, што беларускай мове і культуры, як найбольш стратным бакам ад такой школьнай рэформы, тая ацэнка ўжо ні ў чым не дапаможа.

Г.Станкевіч.

ЛЫЖНЯ - 2013

ДЗІВА ДЗІЎНАЕ

2-га лютага ў прылягаючым да горада лесе праходзіла раённае спартыўнае свята "Беларуская лыжня – 2013".

Я меўся прыняць у ім удзел, а таму а дзесятай раніцы быў на стартавай пляцоўцы. Спартоўцы толькі пачыналі збірацца, а таму я вырашыў праверыць падрыхтаваную да спаборніцтваў лыжню. Праклалі яе напярэдадні адвячоркам, калі была адліга. Мароз, які ўзяўся ноччу,ператварыў дзве замерзшыя каляіны ў непрыступныя фартэцыі, у якія не пралазілі лыжныя чаравікі. Да таго ж лыжныя кійкі правальваліся ледзьве не да сярэдзіны ў пульхны снег, не даючы ўдзельніку гонкі магчымасці адштурхнуцца. Такая лыжня была пракладзена па лесе адной ніткай. Тое сведчыла, калі ты са старта трапляў на нейкае месца, то вырвацца з яго на вышэйшае табе ўжо не шанцавала аж да таго часу, пакуль тая лыжня не выведзе да ўкатанай трактарамі дарогі.

Я прапанаваў арганізатарам іншы варыянт. Стартаваць можна было па гэтай накатанай дарозе, дзе лыжнікам можна ісці нават каньковай ходай з любой хуткасцю і пераганяць слабейшых. Дайшоўшы да нейкай мясціны, дзе стаіць пікет, развярнуцца і тым жа шляхам вярнуцца да фініша. Але такую прапанову арганізатары адверглі, не асабліва мяне выслухоўваючы. Змагацца ж за 60 000 рублёў – столькі прызавых атрымоўваў пераможца – па непадрыхтаванай лыжні я не стаў.

Блізу адзінаццаці гадзін на стартавай лініі выстраіліся ўдзельнікі – каля трыццаці спартоўцаў усіх узростаў. Столькі дарослых самых розных узростаў змог выставіць 17 000-ны Бешанковіцкі раён для ўдзелу ў спартовым свяце. (Гэта нешта блізу 0,2 % ад усяго насельніцтва.) І нават сярод гэтай трыццаткі былі дваццацігадовыя юнакі ці крыху старэйшыя, ад якіх на ладнай адлегласці патыхала перагарам. А адзін са стартуючых "аксакалаў" прызнаўся мне, што на лыжах не стаяў ужо некалькі дзясяткаў гадоў.

У нашым раёне здаровы лад жыцця вядуць лічаныя адзінкі. На праблему п'янства не звяртае ўвагу раённы выканаўчы камітэт, чый старшыня напярэдадні, атрымаўшы званне "Чалавек года", не толькі не прыехаў на лыжню сам (што ён ніколі да гэтага не рабіў), але і не накіраваў сюды аніводнага намесніка. Як бачым, Чалавекам года ты можаш быць, а са спортам табе сябраваць не абавязкова.

Такая наша рэчаіснасць.

Г.Станкевіч.

НАВІНЫ КУЛЬТУРЫ

МАКСІМУ ГАРЭЦКАМУ – 120

Сярод цэлага пакалення пісьменнікаў, якіх знішчылі ў Савецкай Беларусі, і саракапяцігадовы Максім Гарэцкі, які нарадзіўся 18-га лютага 1893-га года і быў расстраляны 10-га лютага 1938-га. Будучы класік беларускай літаратуры нарадзіўся на Мсціслаўшчыне ў сялянскай сям'і.

Па словах даследчыка ягонай творчасці Міхася Іосіфавіча Мушынскага: "Класіка — гэта абярэг народа і нацыі. Творы класічнай літаратуры маюць падтэкставыя глыбіні, маюць планы, якія наступнымі пакаленнямі павінны расчытвацца. Ім павінна быць нададзена сучаснае гучанне. Як правіла, пісьменнік, які звязаў сваё жыццё з жыццём сваёй нацыі, свайго народа, глядзіць далёка наперад. Прырода адорвае такіх людзей здольнасцю бачыць кірунак развіцця гісторыі, уяўляць, якім будзе жыццё ў далейшым. Вось яскрав да такіх пісьменнікаў адносіцца Максім Гарэцкі, які багата зрабіў і для літаратуры свайго часу, і для будучыні."

"Максім Гарэцкі рассунуў ідэйна-тэматычныя межы сучаснай прозы. Увёў новага героя — вясковага інтэлігента, які ўжо спазнаў праз вучобу ў горадзе прычыны сялянскай бядоты, нацыянальнай прыгнечанасці народа, але які не ведае, як выйсці з гэтай сітуацыі. Першы перыяд творчасці Гарэцкага прайшоў пад сцягам асветніцкага рэалізму. Пісьменнік лічыў: асвета пакажа селяніну шлях, выйсце да лепшага жыцця. Прайшло небагата часу, у 1914 годзе пачалася імперыялістычная вайна, і Гарэцкі ўбачыў, што асветай, кнігай, газетай, прапагандай агранамічных ведаў справу не вырашыш. Ёсць жа і іншыя фактары, якія могуць прывесці да карэнных змен у становішчы народа. Вайна перакапала ў гэтым Гарэцкага. І пісьменнік павярнуўся тварам да палітыкі. І ў 1917 годзе паверыў, што патрэбна такая сіла, якая ўзначаліць гэтыя рухі. Адсюль і лозунг Гарэцкага: "Няхай жыве камуністычная Беларусь!"

Але пісьменнік працягваў развівацца эвалюцыйна. Гарэцкі ў хуткім часе ўбачыў, што рэвалюцыя нясе з сабою не толькі сцвярджэнне ідэалаў новага жыцця, але і вялікія разбурэнні і ахвяры. Гэтае разуменне адбілася ў аповесці "Дзве душы". Новым для літаратуры пачатку дваццатага стагоддзя з'явілася і тое, што Гарэцкі ўвёў жанр гістарычнага апавядання. На той час гэта было даволі істотным момантам ва ўзбагачэнні беларускай літаратуры. Без вывучэння вытокаў праблемы сучаснай вёскі не вырашыць, разумеў Гарэцкі. Ён пераканаўся і пераконваў сваім прыкладам іншых: трэба даследаваць прычыны абыякавасці селяніна. У беларуса надоўга і трывала захавалася псіхалогія прыгнятанага. Але ж і шэраговы, вясковы беларус здольны быў бачыць, адчуваць месца і ролю інтэлектуальнай, асветніцкай дзейнасці як выразнага сродку асветы.

Гістарычны падыход і разуменне, што літаратура — спецыфічная форма адлюстравання жыцця, і зрабілі Гарэцкага выдатным пісьменнікам. Маю на ўвазе яго аповесці "У чым яго крыўда", "Меланхолія", "Ціхая плынь", кнігу "На імперыялістычнай вайне", раман "Віленскія камунары", манументальную эпапею "Камароўская хроніка".

"Камароўская хроніка" — гэта галоўная кніга Гарэцкага. Калі ён быў сасланы ў Вятку, напісаў у лісце да жонкі: "Можа быць, гэта кніга, якая застанецца ў гісторыі як мастацкі твор". Словам, высока цаню сваю працу.

Асобна ў творчасці Максіма Гарэцкага вылучаецца кніга запісак салдата 2-й батарэі N-скай артылерыйскай брыгады Лявона Задумы "На імперыялістычнай вайне" –своеасаблівы франтавы дзённік класіка беларускай літаратуры паказвае вайну ва ўсёй яе трагічнай сутнасці, якой яна была ў сапраўднасці, без ідэалізацыі, без прыхарошвання. Высока цаню гэтую мастацка-дакументальную кнігу Янка Брыль, быў проста ў захапленні ад яе. "На імперыялістычнай вайне" перакладзена, дарэчы, і на нямецкую мову.

Гарэцкі не толькі мастак слова, не толькі празаік і драматург, але і крытык, тэатральна-літаратуразнаўца, гісторык літаратуры. "Гісторыю беларускай літаратуры", напісаную ім, лічы, амаль сто гадоў таму, можна чытаць і зараз як падручнік для ўніверсітэта ці школы.

Алесь Адамовіч некалі напісаў: "Творчасць Максіма Гарэцкага, прысутнасць яе "гравітацыйна" ўплывае на ўсю глыбіню беларускай літаратуры 20 стагоддзя."

Па матэрыялах інтэрнэт-выданняў.

P.S. У раённай бібліятэцы кніжкі М.Гарэцкага захаваліся ў адзінкавых асобніках. Большасць з іх выдадзеная каля 50 гадоў таму. За часамі незалежнае Беларусі вышэйшае кіраўніцтва краінай творамі класіка-прарока так і не зацікавілася.

Рэдакцыя

ДЭМАГРАФІЯ

КОЖНЫ ДЗЕНЬ – ХАЎТУРЫ

2012-ты год не стаў годам пачатку вырашэння дэмаграфічнай праблемы ў раёне. Як і раней, колькасць памерлых тут перавышае колькасць народжаных больш чым удвая.

На 358 хаўтураў у 2012-м прыйшоўся толькі 161 нованароджаны. Такіх меней нават, чым тое было годам раней. Ды і адкуль узяцца народжаным дзеткам, калі на 93 шлюбы, заключаных у раёне ў 2012-м годзе, прыходзіцца ажно 66 разводаў. То бок аж 70 % заключаных шлюбаў застаюцца нежыццяздольнымі.

Прыкладна такія ж не надта вясёлыя лічбы мае пераважная колькасць іншых сельскіх рэгіёнаў Беларусі.

Калі паслухаеш шматлікія інтэрв'ю (па нагодзе і без нагоды) кіраўніка нашай краіны, то можа скласціся ўражанне, што Беларусь і праўда некуды ўпэўнена крочыць. Прыведзеныя ж лічбы не падманеш. Яны крычаць: мы вымiраем! А тое сведчыць, што праводзімая дзяржаўная дэмаграфічная палітыка застаецца непаслядоўнай і неэфектыўнай. Дзеткі, якія яшчэ ў нас усё ж нараджаюцца, з'яўляюцца на свет не дзякуючы падтрымцы дзяржавы, а насуперак усім цяжкасцям.

Ніякімі праграмамі, што ствараюцца чынавенствам, нельга замяніць нізкі ровень жыцця і культуры насельніцтва і высокі ровень ужывання алкаголю. Для змянення такой прывычнай за апошнія дзесяцігоддзі сітуацыі аніякі лукашэнкаўскі чыноўнік у нашай Беларусі непрыдатны. Пабудаваная стройная сістэма падаўлення грамадзянскіх свабодаў беларусаў не можа стымуляваць развіццё краіны. Усё тое не можа не разумець сам кіраўнік краіны. Але ж ад такога грамадства няма нейкіх радыкальных дзеянняў, пагрозы асабістай уладзе. Гэта ўяўная стабільнасць і з'яўляецца рашаючым фактарам, чаму дзейсная ўлада бяздзейнічае. Для яе наша выміранне – не галоўнае. Галоўнае для яе – не выпусціць уладу з рук.

У.Лiпскi.

УЛАДУ НАРОДУ!

ВЫБАРЧАЯ КАСМЭТЫКА — КАБ СПАДАБАЦЦА КРЭДЫТОРАМ

Кіраўнік Беларусі Аляксандар Лукашэнка лічыць магчымым палепшыць выбарчае заканадаўства краіны. Пра гэта ён заявіў падчас нарады, прысвечанай гэтай тэме. Незалежныя эксперты, якія прааналізавалі прапанаваныя ўладай папраўкі да Выбарчага кодэксу, лічаць іх не прынцыповымі, а выключна касмэтычнымі. Бліжэйшыя выбары ў Беларусі — дэпутатаў мясцовых саветаў — павінны адбыцца не пазьней за 23 сакавіка 2014 году. Цэнтральная выбарчая камісія ўжо пачала да іх падрыхтоўку.

На сёньняшняй нарадзе старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына прадставіла прапановы па зьмяненьнях і дапаўненьнях у Выбарчы кодэкс, якія падрыхтавалі экспэрты камісіі. А вось экспэрты апазыцыі, якія мелі магчымасьць дазнацца пра сутнасьць гэтых правак раней, ужо назвалі іх «выключна касмэтычнымі».

Галоўная навэла — магчымасьць вылучаць кандыдатаў у дэпутаты ня толькі палітычным партыям, як гэта робіцца цяпер, але і грамадзкім арганізацыям з колькасьцю чальцоў ня меней за адну тысячу — зьдзівіла нават Лукашэнку. Падчас нарады ён запытаўся: "А навошта гэта? У нас што, ёсьць дэфіцыт кандыдатаў?"

Іншыя навацыі зусім дробныя. Так, асабістыя фінансавыя рахункі дазволяць мець і кандыдатам у мясцовыя саветы, а ўлёткі з заклікам да байкоту выбараў выдаваць будзе можна толькі за асабістыя грошы кандыдатаў.

«Для таго, каб выбары ў Беларусі хаця б наблізіліся да дэмакратычных стандартаў, трэба рабіць зусім іншае», — кажа юрыст Уладзімер Лабковіч:

«Першае — унесьці прынцыповыя зьмены ў закон. І другое — забясьпечыць практыку іх выкананьня. Што найперш трэба мяняць у Выбарчым кодэксе? Фармаваньне камісіяў — палітычныя партыі павінны атрымаць права накіроўваць у іх сваіх людзей наўпрост.

Наступны момант — датэрміновае галасаваньне, якое павінна быць альбо цалкам адмененае, альбо ўдзельнічаць у ім змогуць толькі тыя людзі, хто ні ў якім выпадку ня можа зрабіць гэта ў дзень галасаваньня.

І трэці момант — падлік галасоў. І сябры камісіяў, і назіральнікі павінны ясна бачыць, што бюлетэнь аддадзены на карысьць таго кандыдата, за якога прагаласаваў выбарца.

Гэтыя тры зьмены і дасканалая практыка іх прымяненьня могуць зрабіць правядзеньне выбараў больш свабодным і дэмакратычным. А ў зьвязку з гэтым вырас бы і давер да тых органаў улады, на якіх яны фармуюцца».

«Рыторыка Аляксандра Лукашэнкі прывязаная не да дзеяньняў, а да сытуацыі», — лічыць старшыня АГП Анатоль Лябедзька: «Я нагадаю, летась перад пачаткам парлямэнцкай кампаніі, калі была патрэбная хоць нейкая легітымізацыя выбараў, Аляксандар Лукашэнка ў інтэрвію кітайскаму журналісту заявіў, што мы будзем праводзіць палітычную рэформу пасьля завяршэньня гэтай кампаніі. Кошт гэтых словаў нулявы, таму што кампанія скончылася, а рэфармаваньнем і ня пахне.

Сёньня яму патрэбныя грошы, крэдыты. Пад іх робіцца новыя заявы. Не пад рэформы, не пад рэальныя зьмены ў выбарчым заканадаўстве і праваприымяняльную практыку. А пад неабходнасьць атрымаць грошы».

Уладзімер Глод
"Радыё Свабода"

НЕ ЗАБЫЛІ ПРА СЯБЕ

ВЫСОКІМ ЧЫНОЎНІКАМ РЭЗКА ПАВЫСІЛІ ЗАРПЛАТЫ

Віцэ-прэм'еры і міністры РБ, а таксама іншыя чыноўнікі атрымалі істотную прыбаўку да сваіх міністэрскіх заробкаў за кошт рэзкага павышэння сумы ўзнагароджання на «другой працы»

Згодна з указам № 74 ад 8 лютым 2013 года нарматывы ўзнагароджання чыноўніка за нагляд над прадпрыемствам былі павышаны з 6 да 20 базавых велічынь у квартал пры рэнтабельнасці прадпрыемства да 10% уключна; з 9 да 25 базавых велічынь - пры рэнтабельнасці ад 10% да 15% уключна ; з 15 да 45 базавых велічынь - пры рэнтабельнасці ад 15% да 25% уключна; з 18 да 55 базавых велічынь - пры рэнтабельнасці звыш 25%.

Самае вялікае павышэнне дадатковага заробку будзе ў чыноўнікаў, якія прадстаўляюць інтарэсы дзяржавы ў банках - нарматыў павышаны з 25 да 75 базавых велічынь у квартал.

Гэтым жа ўказам № 74 заканадаўча замацавана права віцэ-прэм'ераў РБ на дадатковы заробак у камерцыйных прадпрыемствах...

«Прадстаўнікі дзяржавы ў органах кіравання банкаў, акцыі якіх належаць Рэспубліцы Беларусь, прызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь сумесна з Нацыянальным банкам», - гаворыцца ва ўказе.

Літаральна напярэдадні падпісання ўказу № 74 Саўмін сваёй пастановай № 85 ад 6 лютага 2013 ўнёс новых членаў урада і міністраў у «ведамасць» на атрыманне дадатку да афіцыйнага акладу.

Так, віцэ-прэм'ер Пётр Пракаповіч прызначаны прадстаўніком дзяржавы ў ААТ «БПС-Ашчадбанк». У сваю чаргу віцэ-прэм'ер Міхаіл Русы і міністр сельскай гаспадаркі Леанід Заяц будуць карміцца за кошт ААТ «Белаграпрамбанк». Нагадаем, што прэм'ер РБ Міхаіл Мясніковіч «падзарабляе» у Банку развіцця, а першы віцэ-прэм'ер У.Сямашка - у Прыёрбанку.

Варта адзначыць, што ўказам № 74 прыкметна пашыраны паўнамоцтвы ўрада на кіраванне буйнымі прадпрыемствамі. Так, у выпадку адчужэння якія знаходзяцца ва ўласнасці прадпрыемства з доляй дзяржавы больш за 50% аб'екта нерухомасці або пакета акцый коштам звыш 10 тысяч базавых велічынь Саўміну больш не трэба ўзгадняць сваё рашэнне (пазіцыю) з А.Лукашэнка.

afn.by

НЕ КУРЭННЮ!

ПАКАРАЛІ ЗА КУРЭННЕ Ў ПАД'ЕЗДЗЕ

Сусед сфатаграфаваў курца ў пад'ездзе, і таго аштрафавалі на 1 мільён рублей

Па правілах карыстання жылымі памяшканнямі, паліць можна толькі ва ўласнай кватэры. На лесвічных пляцоўках, у агульных тамбурах, ліфтах і вестыбюлі - забаронена

Пра тое, што курэнне ў пад'ездзе забаронена, ведаюць усе. Аднак заўзятыя курцы ўсё роўна працягваюць дыміць на лесвічных пляцоўках, адмахваючыся ад папрокаў суседзяў. Маўляў, вазьмі і дакажы, што я палю! Але на мінулым тыдні суд Маскоўскага раёна Мінска асудзіў мужчыну за курэнне на лесвічнай пляцоўцы. І ўсё дзякуючы жыхару дома, які не толькі выклікаў міліцыю, але яшчэ і сфатаграфаваў парушальніка!

- Мужчына выходзіў на вуліцу з жонкай і дзіцем і сфатаграфаваў курца, калі той дыміў на пляцоўцы. Ужо затым выклікаў міліцыю, - распавяла «КП» намеснік дырэктара па ідэалагічнай працы ЖРЭА Маскоўскага раёна Мінска Юлія Альхоўцы. - Прыехалі супрацоўнікі міліцыі склалі на курца пратакол. Адміністрацыйную справу публічна разгледзеў у адной з гімназій выязной суд Маскоўскага раёна. Парушальніку далі штраф у памеры 10 базавых велічынь - адзін мільён рублёў. На судзе таксама прысутнічаў сведка - сусед курца.

Як высветлілася, мужчына, які паліў на пляцоўцы, не пражываў у тым доме, а прыходзіў у госці да знаёмых.

- У нас у пад'ездзе усе паляць! На ўсіх паверхах каштуюць банкі з недакуркамі, - кажуць жыхары таго самага дома.

Па правілах карыстання жылымі памяшканнямі, паліць можна толькі ва ўласнай кватэры. На лесвічных пляцоўках, у агульных тамбурах, ліфтах і вестыбюлі - забаронена, - кажа Юлія Альхоўцы. - У выпадку парушэння правіл прадугледжаны штрафы ад 10 да 30 базавых велічынь (ад 1 да 3 мільёнаў рублёў. - Рэд.). Але даказаць, што сусед курыць у пад'ездзе, цяжка. Патрэбна фатаграфія або відэазапіс. Да таго ж, каб прыцягнуць жыхара да адміністрацыйнай адказнасці, неабходныя паказанні сведак, напрыклад суседзяў.

Дарья Ламаноўская
"Камсамольская праўда на Беларусі"

КАРУПЦЫЯ

ЗНАЙШЛІ КРАДЗЕНЫЯ ПРЫБІРАЛЬНІ

Былыя міністр спорту і турызму Алег Качан і памочнік Прэзідэнта па пытаннях фізкультуры й спорту Ігар Заічкаў адкажуць за свае дваровыя прыбіральні

Нагадаем, што пасля сходу ў Нацыянальным алімпійскім камітэце, які адбыўся ў кастрычніку 2012 года, Лукашэнка адправіў у адстаўку міністра спорту і турызму Алега Качана і памочніка прэзідэнта па пытаннях фізічнай культуры, спорту і развіцця турызму Ігара Заічкава. Перад гэтым на сходзе НАК кіраўнік дзяржавы жорстка крытыкаваў дзейнасць гэтых чыноўнікаў, намякаючы, што яны больш дбалі пра сваё дабро, чым аб развіцці беларускага спорту.

...Цяпер жа Галоўнае ўпраўленне па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі МУС выявіла спецыфічныя аб'екты нерухомасці, якія былі ўсталяваныя на дачных участках Качана і Заічкава за чужы кошт.

Пададзеных ГУБЭЗ ведамства міністра Шуневіча, у чэрвені 2012 года на вытворчым лесаперапрацоўчым участку «Закрэўшчына» ДЛГУ «Уздзенскі лясгас» былі выраблены дзве дваровыя прыбіральні. Аб'екты нерухомасці выраблялiся з лесаматэрыялаў, але ў вельмі добрым, можна нават сказаць, прэзентабельным выглядзе, таму і кошт кожнай уборнай склаў 10 мільёнаў рублёў.

Дваровыя туалеты былі адлюстраваны ў бухгалтарскім уліку прадпрыемства і ў далейшым былі адгружаны ў «Рэспубліканскі цэнтр алімпійскай падрыхтоўкі коннага спорту і конегадоўлі», размешчаны ў пасёлку Ратамка Мінскага раёна. Аднак рэальна туалеты былі дастаўлены ў садоўніцкае таварыства «Мая радасць» у вёсцы Закаблукі Мінскага раёна (каля 10 км ад МКАД) і пастаўлены на ўчастках Ігара Заічкава і Алега Качана.

Дзеля справядлівасці варта адразу адзначыць, што крымінальных спраў у дачыненні да Алега Качана і Ігара Заічкава пакуль не заведзена. Наадварот, фігурантамі справы сталі дырэктар ДЛГУ «Уздзенскі лясгас» і начальнік вытворчага ўчастка «Закрэўшчына» гэтага лясгаса. Менавіта ім інкрымінуецца здзяйсненне злачынства па ч.2 арт.210 Крымінальнага кодэкса Беларусі (крадзеж шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі).

Справа перададзена на расследаванне ў Следчы камітэт.

Па звестках «Ежедневніка», аб прыбіральнях Качана і Заічкава ўжо далажылі кіраўніку дзяржавы. Чакаюць ад яго рэакцыі.

Георгій Дань
ej.by

НАША СПАДЧЫНА

ЗРАЗУМЕЦЬ КАЛІНОЎСКАГА

Вакол Кастуся Каліноўскага зараз шмат спрэчак. Ангажаваныя ў нацыянальны дыскурс інтэлектуалы абураюцца, што асобныя прыдворныя гісторыкі не лічаць кіраўніка антыцарскага паўстання 1863 г. у Беларусі нацыянальным героем

Але важна не толькі паказваць абсурднасць поглядаў абсалютна ангажаваных у расійскую традыцыю асобаў на беларускую гісторыю. Важна і самім беларусам зразумець Каліноўскага. А зразумець Каліноўскага, значыць зразумець гісторыю Беларусі XIX ст., значыць стаць патрыётамі Беларусі. Толькі, каб зразумець Каліноўскага і яго эпоху, трэба паглядзець на тое далёкае мінулае вачыма нашага героя.

Хай нікога не засмучае, што Каліноўскі змагаўся за адраджэнне ВКЛ. У той час, калі ён жыў, афіцыйнай назвы «Беларусь» для ўсяго краю не існавала. А таму ён мог змагацца толькі за тое, што было ў рэальнасці, за аднаўленне знішчанага царызмам ВКЛ.

Пра тое, што гэту адноўленую і абноўленую дзяржаву ён бачыў беларускай, сведчыць яго імкненне адрадзіць уніяцтва, якое было чужым і для палякаў і для літоўцаў, бо яны спавядалі каталіцызм. Пра гэта сведчыць і тое, што ён звяртаўся да свайго народа на яго роднай мове («браты мае, мужыкі родныя», «дарагі мой народзе») і дзеля яго ахвяраваў сваім жыццём. Ён не шкадаваў рэзкіх слоў для спаланізаваных памешчыкаў, гаварыў пра Бацькаўшчыну і дыстанцыяваўся ад Польшчы, але заклікаў сваіх «дзецюкоў» (хлопцаў) браць прыклад у барацьбе за волю з польскіх мужыкоў...

... Праблема ВКЛ і яе яго ладу зараз застаецца адной з самых карэнных у сучаснай беларускай гістарыяграфіі. Скажам тут толькі пра самае простае. Вялікае Княства Літоўскае, Рускае і Жамойцкае — так гучала яго поўная назва. У сучаснай сусветнай гістарыяграфіі гэту поўную назву пісаць, неяк, не прынята. Можа таму, што іначай даследчыкам, якія лічаць гэту дзяржаву літоўскай (у сучасным сэнсе) прыдзецца перагледаць свае канцэпцыі. На маю думку, поўная назва Княства сведчыць аб вялікай ролі ў гэтай дзяржаве беларусаў, украінцаў і літоўцаў, якіх раней называлі ліцвінамі (літоўцамі), русінамі і жамойтамі. Пасля распаду Савецкага Саюза гэтыя народы вярнуліся да актыўнага нацыянальнага жыцця і сталі прэтэндаваць на ВКЛ. Спробы вырашыць праблему па прынцыпу — гэта дзяржава не ваша, а наша — аказалася зусім не прадуктыўнай і яна ніколі не прывядзе да паразумення паміж беларусамі, літоўцамі ды ўкраінцамі. Таму, на мой погляд, не варта ўвогуле даваць гэтай сярэднявечнай дзяржаве нейкае нацыянальнае вызначэнне, як гэта і рабіў Каліноўскі. Тым больш, што ў часы ВКЛ сучасных нацый і не існавала. Проста гэта была дзяржава, якая стала калыскай для трох сучасных нацыянальных дзяржаў — беларускай, літоўскай, украінскай. Усе гэтыя народы маюць права на гісторыка-культурную спадчыну Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

З гэтага вынікае, што беларусаў нельга лічыць негістарычнай нацыяй. Міфы пра гістарычную непаўнавартасць сучасных беларусаў, пра іх адвечным адзінстве з рускімі і пра заваёву беларусаў літоўцамі былі створаны па загаду расійскай імператрыцы Кацярыны II (1762–1796) пасля захопу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Фальсіфікацыя падмацоўвалася жорсткай рэвізіяй і знішчэннем неадпаведных гістарычных дакументаў на працягу ўсяго перыяду існавання царызму. Хто ведаў сапраўдную гісторыю краю, не забыўся пра яе, той змагаўся з царскай няволяй. Кастусь Каліноўскі добра ведаў гісторыю свайго народа і адстойваў яго права на гісторыка-культурную спадчыну сярэднявечнага Княства.

Дарэчы, пазней царскія міфы перанялі гісторыкі Польшчы, Літвы, Савецкага Саюза і, практычна, усяго свету. Расійская фальшыўка і зараз выдаецца ў сусветнай гістарыяграфіі за сапраўдную гісторыю Беларусі ад старажытных часоў да 1917 г.

Вобраз ВКЛ быў выціснуты з памяці беларускага народа, што вельмі аслабіла яго нацыянальны дух. Кастусь Каліноўскі добра разумеў перавагу сваёй Бацькаўшчыны над Расіяй з яе традыцыямі дэспатызму, таму ставіўся да гэтай дзяржавы з пагардай, а расійскіх сялян зваў да супольнай барацьбы супраць царызму. Гэты апошні н'юанс у поглядах Каліноўскага неяк не заўважаюць ці не ведаюць сучасныя ворагі беларускага лідэра. Складваецца ўраджанне, што яны б маглі павесіць яго, як «ворага» Расіі, у другі раз.

Фактычна і ў свядомасці людзей, якія апынуліся ў складзе Расійскай імперыі, заставалася адзінае для свайго Краю назва -«Літва». Накінутая ім царызмам назва «Беларусь» спачатку прыжылася толькі ў памежжы з унутранай Расіяй. Але і там (Віцебская, Магілёўская губерні) у першай палове XIX ст. інтэлектуалы лічылі сябе ліцвінамі (літоўцамі). Так, Арцём Вярыга-Дарэўскі (1816–1884) з Віцебшчыны — белорускамоўны літаратар і перакладчык паэмы Адама Міцкевіча «Конрад Валенрод» — казаў, што ён — літовец, а сваю мову называў літоўскай....

Сітуацыяй і царскай палітыкай замоўчвання пра Літву скарысталіся продкі сучасных літоўцаў, якія называліся раней жамойтамі, аўкшайтамі (магчыма, што і літоўцамі). З дапамогай Прусіі яны манапалізавалі спадчыну ВКЛ разам з назвамі «Літва», «літоўцы». Царскія ўлады не перашкаджалі. Ім гэта было нават выгадна. Продкі сучасных беларусаў адхіляліся ад

вялікай спадчыны. Гэта спадчына лакалізавалася на этнасе невялікім па колькасці і па займаемай ім тэрыторыі. Пазбаўленыя памяці пра сваё мінулае, беларусы лёгка потым станавіліся рускімі. Таму пачатковая перавага літоўскага нацыянальнага праекта над беларускім праектам абумоўлівалася, акрамя іншых прычын, і палітыкай Прусіі і Расіі. Яны, магчыма, спецыяльна і не падтрымлівалі літоўскі нацыянальны рух, але асабліва не шкодзілі яму. І найперш гэта адносілася да Прусіі.

Віленскі генерал-губернатар Міхаіл Мураўёў загадаў павесіць Кастуся Каліноўскага. Разам з ім ён знясіліў і больш перспектыўны ліцвінскі праект стварэння сучаснай беларускай нацыі. Ход далейшых падзеяў, звязаных са стратай памяці пра ВКЛ, ужо адбываўся пасля Каліноўскага....

Пасля ўсяго сказанага можа і стала больш зразумелай постаць Кастуся Каліноўскага і яго роля ў барацьбе беларусаў за свабоду. Ён хацеў адрадзіць Вялікае Княства Літоўскае (ВКЛ) у якасці незалежнай ад Расіі дзяржавы для сучасных беларусаў і першым заявіў аб праве свайго народа на ВКЛ.

(у скарачэнні...)

Захар Шыбека
Thepointjournal.com

РОДНАЕ СЛОВА

21 ЛЮТАГА – МІЖНАРОДНЫ ДЗЕНЬ РОДНАЙ МОВЫ

Беларускія грамадскія актывісты ладзяць акцыі. Прадстаўніцтва ААН абвясціла пра фотаконкурс.

Так Зміцер Хведарук заклікае адзначаць свята мовы ў метро. Мінчукам прапануецца з 21-га па 24 лютага насіць з сабой беларускія кнігі і чытаць іх, едучы ў падземцы і, такім чынам звярнуць увагу грамадства на тое, што беларуская мова зараз знаходзіцца ў сапраўдным андэграўндзе. Гэта таксама і папулярызацыя роднай мовы. "Калі людзі пабачаць, што многія вакол чытаюць беларускія кнігі, сітуацыя з публічным ужываннем мовы хоць у нейкай ступені, але палепшыцца", -- адзначыў мінскі каардынатар Руху “За Свабоду” Юрась Меляшкевіч, які падтрымаў гэтую ідэю.

Арт-сядзіба пайшла яшчэ далей: беларусам прапануюць "пакідаць" беларускую кнігу ў грамадскім транспарце, з разлікам, што ёй зацікавіцца іншы пасажыр, пагартае яе да свайго прыпынку альбо нават прыхопіць для хатняга чытання. Паводле аўтараў ініцыятыў, такія акцыі заахвоцяць людзей да чытання беларускамоўнай літаратуры і ўвогуле прыцягне ўвагу да стану беларускай мовы ў Беларусі.

Міжнародны дзень роднай мовы не застаўся незаўважаным Прадстаўніцтвам ААН у Беларусі. Яно абвясціла прымеркаваны да свята фотаконкурс "Беларуская мова — адлюстраванне нашых думак і пачуццяў".

Дасланыя на конкурс работы павінны адлюстроўваць тэму беларускай мовы як інструмента захавання і развіцця культурнай спадчыны ў яе матэрыяльных і нематэрыяльных формах ў кантэксце моўнай і культурнай разнастайнасці і шматмоўя.

"Наша Ніва" нагадвае, што Міжнародны дзень роднай мовы быў абвешчаны Генеральнай канферэнцыяй ЮНЕСКА ў лістападзе 1999 года і адзначаецца кожны год з лютага 2000 года дзеля спрыяння моўнай і культурнай разнастайнасці і шматмоўю. Гэтая дата была абраная ў знак памяці пра падзеі 21 лютага 1952 г., калі ў Дацы, сталіцы Бангладэш, ад куль паліцыянтаў загінулі студэнты — удзельнікі дэманстрацыі ў абарону сваёй роднай бенгальскай мовы, якую яны патрабавалі прызнаць адной з дзяржаўных моў краіны.

НАША УЛАДА

ЦАРСКАЕ СЯЛО ДРАЗДЫ: ХТО Ў ІМ ЖЫВЕ

Побач з рэзідэнцыяй «Дразды» Аляксандра Лукашэнкі, на беразе Свіслачы на паўночным захадзе Мінска, за апошнія 10 гадоў вырас утульны катэджавы пасёлак. На некалькіх квадратных кіламетрах тут можна сустрэць цяперашняга і былых прэм’ераў, старшынь палатаў, міністраў, бізнэсмэнаў, хакеістаў ды іншых няпростых беларусаў.

Гісторыя гэтага клубнага пасёлка пачалася ў сярэдзіне 2000-х, калі многім чыноўнікам надышла прапанова пабудаваць на выгадных умовах катэдж непадалёку ад рэзідэнцыі Аляксандра Лукашэнкі.

Кошт будаўніцтва быў параўнальна невысокім, да таго ж, можна было ўзяць крэдыт. Інфляцыя, дзве дэвальвацыі — усё гэта зменшыла фактычную канчатковую цану.

Як стаць мільянерам

У Расіі вядомасць атрымаў дачны кааператыў «Возера». Ён быў створаны ў 1996 годзе з удзелам Уладзіміра Пуціна, тады чыноўніка ў пецярбургскай мэрыі. З цягам часу ён стаў кіраўніком дзяржавы, а ягоныя «азёрныя» кампаньёны — міністрамі ці бізнэсоўцамі-мільярдэрамі.

Беларусы з Драздоў да мільярдэраў яшчэ не дараслі, але даляравымі мільянерамі іх робяць самі гэтыя дамы. Катэджы на гэтых вуліцах прадаюцца ад $1,5 мільёна з голымі сценамі да $2,5 мільёна з поўным аздабленнем. Столькі каштуе шанец стаць суседам Уладзіміра Канаплёва ці Юрыя Чыжа.

Нават пры змене ўлады ці ў выпадку раптоўнай адстаўкі жыхары Драздоў змогуць забяспечыць не толькі сваіх дзяцей, але і ўнукаў, і праўнукаў, проста прадаўшы дом. Не дзіва, што нават адстаўнікі накшталт былога міністра ўнутраных спраў Уладзіміра Навумава ці былога кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Урала Латыпава не спяшаюцца збываць элітную нерухомасць, хоць даўно перабраліся ў Маскву.

Месца для выбраных

Уся тэрыторыя Драздоў ужо забудавана, больш разрастацца няма куды. У іх пад 150 катэджаў.

Залатыя кварталы пачынаюцца адразу за Святапакроўскай царквой на праспекце Пераможцаў. У яе гонар галоўная вуліца Драздоў называецца Пакроўскай. Яшчэ нядаўна на картах яна была падпісана як Срэбнае кальцо. Суседнія завулкі маюць адпаведныя назвы — Агатавы, Ізумрудны, Залаты… У дадатак да апошняга ёсць яшчэ і Залатая вуліца.

«Месца для выбраных» — так называюць гэты раён у буклетах рыэлтараў. Наўпрост пасярод вуліцы тут можа стаяць міліцэйскі пост, а на скрыжаваннях адвольна раскіданыя дарожныя знакі «Уезд забаронены», якія не дазваляюць заязджаць сюды нікому, апроч гаспадароў. Выпадковых людзей тут не чакаюць.

Розныя ўзроўні сакрэтнасці?

Інфармацыя пра тое, хто жыве на завулках Агатавым і Ізумрудным, а таксама вуліцы Рачной, ёсць, як аказалася, у адкрытым доступе.

Жыхары суседніх Азёрнага і Пакроўскага завулкаў знаходзяцца — выпадкова ці не — на іншым узроўні сакрэтнасці. Звестак пра тое, каму належыць той ці іншы катэдж у тых завулках, няма. Але вядома, што акурат там месціцца дом, напрыклад, былога старшыні палаты прадстаўнікоў Уладзіміра Канаплёва, які цяпер узначальвае Федэрацыю гандбола Беларусі. Непадалёку пражываюць і іншыя ўплывовыя людзі — Лідзія Ярмошына, Уладзімір Макей, Наталля Пяткевіч.

Кабнепарушацьтаямніцыпрыватнага жыцця, мы не называем канкрэтных адрасоў уласнікаў катэджаў.

Зрэшты, мы самі здзівіліся, што інфармацыя пра тое, каму належыць які будынак, ёсць у адкрытым доступе....

...Еўропа па-савецку

У савецкія часы наменклатура атрымлівала без чаргі трохі большыя кватэры. Цяпер гэта вялікія дамы.

У савецкія часы чыноўнікі жылі ўперамежку з дзеячамі культуры і навукі. Цяпер — амаль выключна з бізнэсоўцамі і спартоўцамі.

Калі параўнаць з ладам жыцця топ-чыноўнікаў і бізнэсоўцаў Расіі ці Украіны, беларускія чыноўнікі і гаспадарнікі жывуць нашмат сціплей. І памеры дамоў меншыя, і не афішуюць яны сваёй заможнасці. Таго патрабуюць нормы этыкі, якія не раз публічна агучваў Лукашэнка: «не выстаўляць багацця напаказ». Але ж дамы ў Драздах дарагія: з нятанных матэрыялаў, з немалымі па гарадскіх мерках участкамі. І галоўнае — у супердарагім месцы, каля праспекта Пераможцаў.

Але ў параўнанні са Швецыяй, Чэхіяй ці Літвой выглядае такое Царскае сяло дзіўнавата.

Па-першае, там не прынята, каб улада належала нейкай касце, якая нават жыве ў асобных пасёлках. Па-другое, сам працэс адначасовага будаўніцтва чыноўнікамі і бізнэсмэнамі катэджаў у адным пасёлку стаў бы аб’ектам грамадскай увагі.

Пасёлак Дразды можна з поўным правам назваць Царскім сялом. І па багацці, і па спосабе яго стварэння. Фактычна, яго жыхары атрымалі свае дамы ад «цара». Аляксандр Лукашэнка стварыў, зляпіў гэтую эліту, злучыўшы разам чыноўнікаў і бізнэсоўцаў. І пасяліў побач з сабой.

Колькі зарабляе абслуга ў Драздах?

Мінскія агенцтвы занятасці часам вывешваюць аб’явы аб пошуку нянькі ў нейкі з катэджаў ў Драздах. Што ўваходзіць у абавязкі найманага работніка і колькі за гэта плацяць?

Вось адна з аб’яваў: «Сям’я запрашае на працу ў Дразды няньку для дзяўчынкі 7,5 года. Графік працы — панядзелак-субота, працоўны дзень з 11.00 да 19.00. У абавязкі ўваходзіць прыгатаванне ежы для дзіцяці (абед і вячэра) і кармленне, выгул сабак, догляд за дзіцячым гардэробам. Часам трэба дапамагаць домработніцы па гаспадарцы і набываць прадукты разам з кіроўцам».

Выстаўленая аплата складае $5 за гадзіну. За месяц такой працы нянька можна зарабіць каля $1000.

Як вынікае з аб’явы, у доме працуюць хатняя работніца, кіроўца, нянька і рэпетытар. Гэта стандарт жыцця нават не сярэднестатыстычнага еўрапейца, а самых заможных сем’яў. (у скарачэнні)

Ягор Марціновіч, “Наша Ніва”

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 27.02.2013 у 17.15.
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.